

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.13.APK.0.12.00.00/320-3479
KONU: Yazılı Soru Önergesi

05 KASIM 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 26.10.2004 tarih 7447 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Ardahan Milletvekili Ensar ÖGÜT'e ait 7/3896 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur.

İşsizliği azaltmada en etkin çözüm ekonominin büyümesi, yeni yatırımlarla iş alanlarının yaratılmasıdır. Ancak, ekonomik büyüme tek başına mevcut işsizlere ve işgücü piyasasına girecek genç işsizlere iyi işler sağlamada yeterli olmadığından, istihdamı ekonomi politikalarının merkezine yerleştirmek başta olmak üzere, işgücü piyasasına reformlarına, insan kaynaklarına yatırıma, yeni teknolojilerin istihdam yaratıcı özelliğinden etkin yararlanmaya, girişimciliğin desteklenmesine, aktif işgücü piyasası politikalarının etkin uygulanmasına ve tüm bunların sosyal diyalogla yapılmasına gerek vardır. Bu nedenlerle, kamu istihdam kurumları istihdam politikalarının oluşturulmasında ve uygulamasında merkezi role sahip olmuş, istihdamı geliştirme konusundaki rolleri ve sorumlulukları büyük ölçüde artırılmıştır.

Ocak 2003-Ağustos 2004 döneminde, özel ve kamu işyerlerinden 208 bin 515 kişilik açık işgücü talebi alınmış olup, 119 bin 579 kişi işe yerleştirilmiştir. Dönem içinde 60 bin 421 kişi İŞKUR tarafından yurtdışına gönderilmiştir.

Kamuda işe yerleştirmede objektif kriterleri ve fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla ilki 1 Ekim 2000 tarihinde yapılan Daimi İşçi Sınavı(DİS) kapsamında; kamu kurum ve kuruluşlarından toplam 8 bin 626 kişilik işgücü talebi alınmış olup, bu taleplere uygun işçilerin işe yerleştirilmesi sağlanmıştır. 10-11 Temmuz 2004 tarihlerinde Kamu Personeli Seçme Sınavı(KPSS) ile birlikte yeniden yapılan DİS sınav sonuçlarına göre; toplam 6 bin 700 kişilik işgücü talebi alınmış olup, işe yerleştirme çalışmaları devam etmektedir.

İŞKUR tarafından Ocak 2003-Ekim 2004 döneminde toplam 2 bin 660 kişinin katıldığı 163 işgücü yetiştirme kursu düzenlenmiştir.

Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında 17.09.1992 tarihinde imzalanan "Meslek Danışmanlığı Hizmetlerinde İşbirliği Protokolü"nün günün ihtiyaçlarına cevap vermemesi nedeniyle, 26.10.2004 tarihinde "Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır.

İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin ülke gerekleri doğrultusunda etkili ve verimli sunulması amacıyla "Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Ulusal Eylem Planı" hazırlıkları devam etmektedir.

İnsangücü talep ve arzının tespit edilmesi, insangücüne işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu mesleki vasıfların kazandırılması, insangücünün yerinde istihdam edilmesi ve insangücünün verimliliğinin yükseltilmesi amacıyla insangücü planlamasına başlama çalışmaları devam etmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu ile kontenjan fazlası özürlü çalıştıran, kapsamda yer almadığı halde özürlü çalıştıran ve çalışma gücünün % 80 ninden fazlasını kaybetmiş olan özürlüyü çalıştıran işverenlerin her bir özürliye ait SSK primi işveren hissesinin yarısının Hazinece karşılanması sağlanmıştır.

Bölgesel gelişmişlik ve istihdam farklarını azaltmak amacıyla, kişi başı 1500 doların altında gelire sahip 36 ilimizde yapılacak yatırımlara arsa, vergi, sigorta primi ve enerji teşvikleri getirilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu ile genel ekonomik kriz ve zorlayıcı sebeplerin meydana gelmesi, işyerinde geçici olarak en az dört hafta işin durması veya kısa çalışma hallerinde, en fazla üç aylık bir süre ile işsizlik ödeneği miktarı kadar Kısa Çalışma Ödeneği ödenmesi sağlanmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu ile, konkordato ilanı, işveren için aciz vesikası alınması veya iflas nedenleri ile işverenin ödeme güçlüğüne düştüğü hallerde, işçilerin iş ilişkisinden kaynaklanan son 3 aylık ücret alacaklarını karşılamak amacıyla, işsizlik Sigortası Fonu kapsamında Ücret Garanti Fonu oluşturulmuştur.

İŞKUR'un etkin ve kaliteli hizmet sunmasını sağlamak amacıyla, bilgi teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak tüm hizmetleri bilgisayar ortamında verilmekte olup, bu hizmetlerin internet ortamında sunulmasına yönelik Kurumsal Dönüşüm Projesi(e-İŞKUR) çalışmaları ise devam etmektedir.

Avrupa, İstihdam Stratejisine(AİS) uygun etkin istihdam tedbirleri ile hizmetlerin planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması konusunda İŞKUR'a teknik yardım sağlayarak kurumsal kapasitesini güçlendirmek amacıyla, Avrupa Eğitim Vakfı'nın teknik desteği ile "AB Aktif İşgücü Programları Projesi" uygulamaya konulmuştur. 2003-2005 yılları arasında uygulanacak olan ve toplam 50 milyon Euro bütçeli Proje kapsamında, 12-15 model istihdam ofisinin oluşturulması, en az 25.000 işsizlerin yararlanacağı yaklaşık 300 aktif işgücü programının uygulanması ve bu kişilerin yaklaşık yarısının işgücü piyasasına girmiş ve/veya kendi hesabına çalışmaya başlamış olması hedeflenmektedir. Proje kapsamında yapılan tekliflerin değerlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Ülkemizde uygulanmakta olan Ekonomik Reform Programını desteklemek özelleştirme programındaki hedeflerin başarıyla tamamlanmasına katkıda bulunmak ve kamu kuruluşlarının özelleştirilmelerinden doğan olumsuz ekonomik ve sosyal etkileri hafifletmek amacıyla, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın koordinasyonunda Dünya Bankası'ndan sağlanan kredi ile oluşturulan " Özelleştirme Sosyal Destek

Projesi(ÖSDP)" kapsamında İŞKUR'a kayıtlı işsizlere danışmanlık, eğitim ve toplum yararına çalışma programı hizmetleri sunulmaktadır. ÖSDP kapsamında bugüne kadar toplam 20 bin 752 kişinin yararlandığı 548 proje uygulamaya konulmuştur. Tamamlanan 354 projeden 12 bin 312 kişi yararlanmış ve 5 bin 487 kişi işe yerleştirilmiş olup, işe yerleştirilenler sayısının yıl sonunda 9 bin 525 kişiye çıkması beklenmektedir. 2005 yılı içinde gerçekleştirilecek projelerden yaklaşık 5.000-5.500 kişinin yararlanacağı ve bunlardan 3.000'nin işe yerleştirileceği tahmin edilmektedir.

Yerel işgücü piyasası analiz ve raporlama sisteminin oluşturulması amacıyla İŞKUR ve İsveç Ulusal İşgücü Piyasası Kurulu işbirliği ile Eylül 2002-Aralık 2003 tarihleri arasında, pilot il olarak seçilen Ankara'da uygulamaya konulan " İşgücü Piyasası Analiz ve Tahmin Sisteminin Oluşturulması Projesi"nin kademeli olarak diğer illerde de uygulanması sağlanacaktır.

Türkiye'de işgücü piyasası politikalarının yeniden yapılanması konusunda ILO tarafından hazırlanan bir rapora dayanılarak, İŞKUR ve ILO işbirliğiyle, pilot il olarak seçilen Kocaeli'de " Türkiye'de Yeniden Yapılanmaya Eşlik Edecek Aktif Politikalar Projesi" uygulamaya konulmuştur. Projenin hedefi; ekonomik kriz ve özelleştirmenin yol açtığı işsizlik oranını düşürmek amacıyla, işgücü piyasası ihtiyaç analizi sonuçlarına dayanarak ve tüm sosyal tarafların etkin katılımı ile belirlenen aktif işgücü piyasası politikalarını uygulamak ve bu konuda diğer illere model oluşturmaktır.

Kayıtdışı istihdamın ülkemizdeki büyüklüğü ve artış eğilimi, işgücü piyasasına damgasının vuran temel özelliklerden biridir. Kayıtdışılık, hukuki düzenlemeleri anlamsız kılması nedeniyle kurallı ekonomiyi dışlamaktadır. Kayıt-içi işletmelere karşı haksız rekabet oluşturmaktadır. Çalışanlar açısından ise sosyal güvenlik ve iş hukukundan doğan haklardan yoksunluk ve böylelikle sosyal politika etkisizliği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, kamunun vergi, sosyal güvenlik primi gibi gelirlerinde kayıplara yol açmaktadır.

İstihdamın teşvik edilmesi ve böylece kayıt dışı istihdamı da azaltmak amacıyla;

İşgücü piyasamızda gerçekleştirilen diğer önemli reformlar, kurumların etkinliğini ve verdikleri hizmetlerin kalitesini artırmaya yönelik olmuştur. Yabancıların Çalışma İzinlerini Düzenleyen 4817 sayılı Kanun, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, SSK, Bağ-Kur ve İŞKUR yasalarının çıkarılması kayda değer önemli gelişmelerdir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumlarını tek çatı altında toplayan, sosyal güvenlikte norm ve standart birliğini sağlayan Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde kamu ve sosyal taraf temsilcilerinin katılımı ile Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

Daha önce iki kez ertelenen Yatırım Danışma Konseyi Toplantısı 15 Mart 2004 tarihinde Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımıyla gerçekleştirilmiştir.İstihdama ciddi katkı sağlayacak yabancı yatırımcıların ülkeye gelmesi ve yerli yatırımcıların önündeki engellerin kaldırılması açısından son derece önemli olan Konsey bundan böyle yılda en az 1 kez toplanacaktır.

% 2 oranında sigortalı, % 3 oranında işveren ve % 2 oranında da Devlet payı olarak belirlenen işsizlik sigortası prim oranları, İşsizlik Sigortası Fonu'nun aktüeryal dengeleri de dikkate alınarak, 2002 yılı için, işçi, işveren ve devlet katkısından birer puan olmak üzere toplam 3 puan indirilerek reel sektöre yaklaşık 756 trilyon sağlanmıştır. 2003 yılında uygulamaya devam edilerek, reel sektöre yaklaşık 1.3 katrilyon kaynak sağlanmıştır. 2004 yılında da devam eden bu uygulama ile 1 katrilyon 464 trilyon gelirin taraflara bırakılacağı tahmin edilmektedir. İşsizlik sigortası prim oranları birer puan düşürülerek işverenin yükü hafifletilmiştir.

27.10.2004 tarihi itibarıyla İşsizlik Sigortası Fonu'nda 12 Katrilyon 546 Trilyon TL. bulunmaktadır. İşsizlik Sigortası ödemelerinin başladığı 31.01.2002 tarihinden 30.09.2004 tarihine kadar, toplam 323 bin 467 kişiye, 336 Trilyon 413 Milyar TL'lik ödeme yapılmış olup, fonun kullanımını esnekleştirmek ve yararlanan sayısını artırmaya yönelik çalışmalar devam etmektedir.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamında İŞKUR, işsizlere; işsizlik ödeneği ödemekte, sağlık sigortası, danışmanlık, işe yerleştirme ve mesleki eğitim hizmetleri vermektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat BAŞESGİOĞLU
Bakan